

EKMEKÜSTÜ MARGARİN PROBLEMİ VE ARA DEĞER TEOREMİ

Rafail Alizade

İYTE, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü, Gülbahçeköyü, Urla, İZMİR

e-mail: alizade@likya.iyte.edu.tr

Sedaget Mürvetova

Nesimi Bölgesi Eğitim Şubesi Matematik Bölümü, Bakü, AZERBAYCAN

Halide Sadıgova

247 sayılı okul, Nesimi Bölgesi, Bakü, AZERBAYCAN

Black and blue

And who knows which is which and who is who

Up and Down

And in the end it's only round and round and round

Pink Floyd, "The Dark Side of the Moon" albümünden

1. Giriş

Birçok bilimsel icatların ilginç tarihçelere sahip oldukları bilinmektedir (Arşimet'in banyo yaparken suyun kaldırma ilkesini bulması, Newton'un başına elma düşmesi ile yerçekimi kanununu ortaya çıkarması, Kepler'in, şarap fiçilerinin hacminin hesaplanması için integrali icat etmesi v.s. gibi). Biz bu tarihçelerin gerçekleri ne kadar yansıttığını bilmiyoruz, sadece analizin en önemli sonuçlarından olan "Ara Değer Teorimi"nin, araştırıp sizlere sunduğumuz aşağıdaki öyküsünün yüzde yüz gerçek olduğunu söyleyebiliriz! Tarihi gerçeklerin ortaya çıkarılmasında bize yardımcı olan Dokuz Eylül Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Matematik Bölümü araştırma görevlisi Engin Mermut'a teşekkür ederiz.

2. Karadeniz'den Fransa'ya

Yıl 1801... Reklamlardan etkilenen Temel ve İdris kardeşler, ekmeküstü margarini çok seviyorlardı. Fakat anneleri Fadime hanımın, üzerine margarin sürmüş olduğu kocaman Trabzon ekmeği dilimini bir türlü paylaşamıyorlardı. Çünkü ekmeği bıçakla tam yarıya böldüklerinde, birine daha az margarin geliyordu. Margarin kısımları tam eşit olacak şekilde böldüklerinde de, ekmeğin kısmı eşit olmuyordu. Babaları Dursun Bey "Bu problemi bir matematikçiye soralım" dedi. Fadime hanım, "Sorarsan sor" dedi, "Matematikçilerin söyledikleri hep doğru çıkar, ama bu doğrular kimsenin işine yaramaz." Dursun Bey, anası ve babası ile birlikte Ben de Niz'e¹ sattığı Dünya'nın² parası ile Fransa'nın yolunu tuttu. Hava limanında bir taraftan "Paris, Paris! Hemen kalkıyoruz" diye yolcu arayan, diğer taraftan da elindeki çift ekmeğin yapılmış sandviçi bir an önce bitirmeye çalışan gözlüklü birisi dikkatini çekti. Sandviçini kimseyle paylaşmadığı için bir problem yaşamayan gözlüklü muavin Dursun Bey'i "Engin&Engin&Rough" şirketinin zaman makinesine götürdü. Makinenin arkasında "Allahım, ben niye mutlu olmadım!", "Bir sana, bir de sabah uykusuna doyamadım" gibi kamyon edebiyatı incileri yazılmıştı. İçeriye girince makinenin önünde "Bana baba diyebilirsiniz, hatta babaların babası da diyebilirsiniz, bunlar da benim evlatlarım sayılır" yazısını ve yazının da altında Süleyman Demirel'in, Müslüm Gürses'in ve Orhan Gencebay'ın resimlerini gördü. Bu arada görüntülü telefonla görüşen şoför Engin Baba, görüşmesini bitirdikten sonra "Patron aradı, bir saat sonra Gülbahçe'de olmam gerekiyor. Paris'e uğrayıp hemen dönelim" dedi. Sonra yolculara iyi yolculuklar, bol şanslar ve bol tümleyenler³ dileyerek makineyi çalıştırdı. Dursun Bey yolculuk sırasında Türkiye'den dönen Fransa

¹ Ünlü Şarkıcı Ben Deniz'in atalarından.

² İlk elden edindiğimiz bilgilere göre bu yakınlarda dünyanın ana ve babası 200 senelik bir aradan sonra yeniden el değiştirmiştir.

³ Modül Teorisinde bir terimdir: İngilizcesi: amply supplements.